

planlægningen for den enkelte kommune ske på baggrund af regionale overvejelser, jfr. lands- og regionplanlovens § 7, stk. 1, nr. 3, hovedstadsregionplanlovens § 2, stk. 1, nr. 4, samt miljøbeskyttelseslovens kapitel 9.

3) Det tredje uddybende led i formålsangivelsen — at befolkningen i videst muligt omfang bør indrages i planlægningsarbejdet — må ses som udtryk for regeringens målsætning om at udbygge nærdemokratiet på så mange områder som muligt.

For så vidt angår den fysiske planlægning har der navnlig i de senere år kunnet konstateres en voksende interesse i offentligheden for at medvirke ved udformningen af det nære miljø. Denne interesse er ikke altid imødekommet ved kommunernes planlægning, hvilket har givet anledning til kritik af de gældende bestemmelser om offentliggørelse m. v. af byplaner. Ved nærværende lovforslag søges denne kritik imødekommet. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets bestemmelser om offentlighedens medvirken ved tilvejebringelse af henholdsvis dispositionsplaner og lokalplaner.

Til kapitel 2.

I dette kapitel er optaget bestemmelserne om dispositionsplanlægningens udførelse og dispositionsplaners indhold og tilvejebringelse.

Lovbestemmelser om dispositionsplaners tilvejebringelse og indhold findes ikke i den gældende byplanlov, men allerede indenrigsministeriets cirkulære af 21. oktober 1939 om byplanloven åbnede mulighed for, at kommunernes byplanpligt kunne opfyldes foreløbigt ved udarbejdelse af dispositionsplaner. Hjemmelen til denne ordning findes i byplanlovens § 1, stk. 5, hvorefter ministeren kan indrømme fritagelse for eller lempelse af kommunernes byplanpligt, således som denne er udformet i den gældende byplanlov.

Som en betingelse for denne fritagelse for at skulle følge byplanlovens tilvejebringelsesregler for byplanvedtægter også ved den oversigtlige dispositionsplan har planen skullet godkendes af ministeriet. Ministeriet har imidlertid altid fastholdt, at byplanpligten kun er opfyldt indtil videre, når en kommunes dispositionsplan er blevet godkendt af ministeriet. Dette hænger ikke mindst sammen med, at dispositionsplanen ikke har direkte retsvirkninger i forhold til borgerne. Derimod er kommunalbestyrelsen ved ministeriets godkendelse af en dispositionsplan blevet forpligtet til at disponere i overensstemmelse med den godkendte plan. Væsentlige afvigelser fra planen har således krævet ministeriets samtykke. Ved den detaljerede udbygning af et (normalt mindre) område har byplanlovens almindelige

bestemmelser om byplaner (byplanvedtægter) skullet følges.

Dispositionsplanen i sin traditionelle form kan beskrives som en oversigtlig arealanvendelsesplan for en by og dens nærmeste omegn, ofte for hele kommunen, indeholdende en beskrivelse og en vurdering af de eksisterende forhold samt en fastlæggelse af hovedlinierne for udviklingen og de fremtidige arealanvendelses- og bebyggelsesforhold. I de senere år og navnlig efter gennemførelsen af kommuneinddelingsreformen i 1970 har der imidlertid været en tendens til at udvide dispositionsplanbegrebet i retning af en fysisk-økonomisk planlægning for kommunen. Det er dog endnu kun i enkelte kommuner, at et sådant planlægningsarbejde har resulteret i en af kommunalbestyrelsen vedtaget sammenfattende fysisk og økonomisk dispositionsplan.

Efterhånden som dispositionsplanbegrebet blev mere veldefineret og dispositionsplanlægningen blev den almindelige form for oversigtlig planlægning i kommunerne, har anden lovgivning forudsætningsvis bygget på eksistensen af dispositionsplaner, hvorved der i realiteten er knyttet visse retsvirkninger til denne ulovbestemte plantype.

Da dispositionsplanerne har vist sig at være en overmåde praktisk og smidig plantype, og da denne planlægningsform er indarbejdet i de fleste kommuner, er det fundet hensigtsmæssigt i en kommende byplanlov at bevare plantypen og tilvejebringe et lovgrundlag for dispositionsplaner.

Udover at opfylde et praktisk behov for nærmere bestemmelser om dispositionsplanens indhold og tilvejebringelse, må de foreslåede bestemmelser også ses i forbindelse med det i lovforslaget opstillede planlægningssystem, der skal danne grundlag for en betydelig decentralisering for så vidt angår den kommunale byplanlægning.

Til § 2.

Den dispositionsplan, som kommunalbestyrelsen skal vedtage på grundlag af et løbende planlægningsarbejde i kommunen, er en oversigtlig fysisk plan, dvs. en plan som først og fremmest giver sig udslag i fastlæggelse af arealanvendelsen og bebyggelsesforholdene i kommunen som helhed. En sådan planlægning, hvorved der fastlægges en strategi for kommunens fysiske udvikling, må imidlertid foregå i nær sammenhæng med økonomiske og andre overvejelser om anvendelsen af kommunens ressourcer, herunder samspillet mellem offentlige og private investeringer. Eftersom en kommunal flerårig økonomisk planlægning, der omfatter både investerings- og driftssiden, ligger nogle år ud i fremtiden,